

Bryssel, joulukuu 2023

EU:n kauppasopimusten ja -järjestelyjen noudattamisen valvonnankeskitettyä asiointipistettä ja valitusjärjestelmää koskevat toimintaohjeet

Näissä toimintaohjeissa selitetään, miten Euroopan komission kansainvälisen kaupan osaston keskitetty asiointipiste, joka käsittelee kaupan esteitä tai kestävyys sitoumusten noudattamatta jättämistä kolmansissa maissa, toimii ja annetaan ohjeita näitä kysymyksiä koskevien valitusten tekemisestä.

1. Mikä on keskitetty asiointipiste?

Keskitetty asiointipiste on keskitetty yhteyspiste kaikille EU:hun sijoittautuneille sidosryhmille, jotka haluavat tehdä valituksen markkinoille pääsyyn liittyvistä asioista tai siitä, että muut maat eivät noudata¹ EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestävä kehitystä koskevia määräyksiä tai EU:n yleisen tullietuusjärjestelmän mukaisia sitoumuksia². Keskitetty asiointipiste koordinoi valitusjärjestelmää ja varmistaa sisäisen prosessin tehokkuuden sellaisten asioiden käsittelyssä, jotka liittyvät markkinoille pääsyyn sekä kaupan ja kestävä kehityksen tai yleisen tullietuusjärjestelmän sitoumusten noudattamatta jättämiseen. Pitäessään yhteyttä valituksen tekijöihin keskitetty asiointipiste noudattaa hyvän hallintotavan säännöstöä³.

Näiden ohjeiden tarkoituksena on auttaa kiinnostuneita sidosryhmiä ymmärtämään keskitetyn asiointipisteen valitusjärjestelmän toimintaa. Ohjeiden liitteenä on kaksi käytännön opasta komission [Access2Markets](#)-portaalissa saatavilla olevien valituslomakkeiden täyttämiseen.

Keskitetty asiointipiste ei käsittele kaupan suojatoimia koskevia valituksia (polkumyynnin tai tukien vastaiset tai suojatoimet). Tällaisista asioista vastaa kaupan suojatoimien valitustoimisto⁴.

2. Kuka voi tehdä valituksen

Valitusjärjestelmässä keskitettyyn asiointipisteeseen valituksen voivat tehdä seuraavat:

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 978/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, yleisen tullietuusjärjestelmän soveltamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 732/2008 kumoamisesta (EUVL L 303, 31.10.2012, s. 1–82).

² Keskitettyä asiointipistettä voidaan käyttää sellaisten valitusten tekemiseen, jotka koskevat EU:n kauppasopimusten soveltamisalaan kuuluvia asioita. Näin ollen sitä ei ole tarkoitettu muiden EU:n sopimusten soveltamisalaan kuuluville asioille, jotka liittyvät esimerkiksi ilmailuun, kalastukseen ja sosiaaliturvan yhteensovittamiseen.

³ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/20131125-code-good-administrative-behaviour-en_1.pdf

⁴ Lisätietoa: <https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/>

- i. Markkinoille pääsyä koskevat valitukset:
  - a. EU:n jäsenvaltiot
  - b. yhteisöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai pääasiallinen toimipaikka on unionissa
  - c. EU:n yritysten toimialajärjestöt
  - d. EU:n työnantajajärjestöt
  - e. jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti muodostetut ammattiliitot tai ammattiyhdistykset
- ii. Kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevat valitukset:
  - a. EU:n jäsenvaltiot
  - b. yhteisöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai pääasiallinen toimipaikka on unionissa
  - c. EU:n yritysten toimialajärjestöt
  - d. EU:n työnantajajärjestöt
  - e. jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti muodostetut ammattiliitot tai ammattiyhdistykset
  - f. EU:n sisäiset neuvoo-antavat ryhmät, jotka on muodostettu EU:n kauppasopimusten mukaisesti (kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien valitusten osalta)
  - g. jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti muodostetut kansalaisjärjestöt
  - h. EU:n jäsenvaltion kansalaiset tai pysyvät asukkaat.

Valituksen voi tehdä joko yksi valituksen tekijä mistä tahansa luetellusta luokasta tai useat valituksen tekijät (yhdestä tai useammasta luokasta), jotka toimivat yhdessä ryhmänä. Valituksen tekijöiden olisi ilmoitettava selkeästi, toimivatko ne yksinomaan omasta puolestaan vai edustavatko ne myös muita tahoja, kuten kumppanimaassa sijaitsevia samankaltaisia yhteisöjä tai organisaatioita. Jos valituksen tekijä edustaa muita, sen on ilmoitettava kaikki kyseisten yhteisöjen nimet. Nämä tiedot ovat luottamuksellisia 6 kohdan mukaisesti.

3. Valituslomakkeissa vaadittavien tietojen laajuus

Jotta keskitetty asiointipiste voi arvioida mahdollisen tapauksen vakavuutta ja merkitystä ja päättää myöhemmästä toimintatavasta, sekä markkinoille pääsyä että kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevat valituslomakkeet kattavat monenlaisia tietoja. Näissä toimintaohjeissa selitetään, mikä on tietojen tarkoitus ja –mitä tietoja tarvitaan.

Kaikkien valituslomakkeessa vaadittujen tietojen toimittaminen ei ole edellytys sille, että keskitetty asiointipiste hyväksyy valituksen. Mitä kattavampi valitus on, sitä helpompaa keskitetyn asiointipisteen on kuitenkin tehdä arviointi ja toimia paremmin kauppakumppaneiden kanssa.

Jotkin tiedot eivät välttämättä ole julkisesti tai helposti saatavilla, eikä valituksen tekijän ei odoteta tällöin toimittavan tarkkoja tietoja. Sen sijaan riittää, että kysymyksiin vastataan parhaan tietämyksen mukaan ja tarjotaan paras mahdollinen tilannekuva perusteluineen.

Keskitetty asiointipiste tarjoaa apua valituksen tekemistä harkitseville, erityisesti pk-yrityksille ja pienemmille sidosryhmille, ennen tietojen toimittamista. Tähän kuuluvat myös keskustelut arvioinnissa tarvittavista tiedoista. Seuraavassa kohdassa kerrotaan tarkemmin, miten keskitettyyn asiointipisteeseen voi ottaa yhteyttä valitusta edeltävässä vaiheessa.

4. Valitusta edeltävät toimet

Keskitettyssä asiointipisteessä ymmärretään, että hyvin perustellun valituksen laatiminen voi olla vaativaa erityisesti pk-yrityksille ja pienille sidosryhmille. Tämän tehtävän helpottamiseksi sidosryhmiä kannustetaan ottamaan yhteyttä keskitettyyn asiointipisteeseen ennen valituksen tekemistä, jotta tämä voi auttaa virallisen valituksen valmistelemissä. Vaihtoehtoisesti keskitetystä asiointipisteestä voidaan ohjata sidosryhmiä käyttämään muita välineitä, jos ne soveltuvat paremmin sidosryhmän asian käsittelyyn. Valinnainen valitusta edeltävä yhteydenpito voi olla erittäin arvokasta sekä valituksen tekijälle että keskitetylle asiointipisteelle. Valitusta edeltävässä prosessissa voidaan erityisesti auttaa määrittämään tarkemmin asiassa tarvittavat erityistiedot, mikä auttaa valituksen tekijää kohdentamaan työnsä paremmin.

Valituksen tekijä voi ottaa yhteyttä keskitettyyn asiointipisteeseen ennen valituksen jättämistä sähköpostiosoitteessa TRADE-SINGLE-ENTRY-POINT@ec.europa.eu. Vastaanotettuaan valitusta edeltävän yhteydenottopyynnön keskitetty asiointipiste määrittää ja ilmoittaa valituksen tekijälle yhteyspisteen, joka vie asiaa eteenpäin.

Valitusta edeltävät yhteydenotot antavat keskitetylle asiointipisteelle ja sidosryhmille mahdollisuuden keskustella ennen valituksen tekemistä muun muassa valituksen oikeusperustasta, mahdollisen esteen tai rikkomisen systemisistä tai taloudellisista vaikutuksista sekä toimitettavien tietojen laajuudesta. Valitusta edeltävät yhteydenotot auttavat myös keskitettyä asiointipistettä valmistelemaan valituksen käsittelyä, kun tämä voi määrittää keskeiset kysymykset varhaisessa vaiheessa.

5. Valituslomakkeet

Keskitettyllä asiointipisteellä on verkossa kaksi valituslomaketta: toinen koskee markkinoille pääsyn esteitä ja toinen kauppaa ja kestävästä kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten noudattamista jättämistä. Kumpikin valituslomake on täytettävä suoraan verkossa⁵. Valituslomakkeet muodostavat perustan keskitetylle asiointipisteelle sen arvioimiseksi, onko kyseessä kaupan este tai kauppaa ja kestävästä kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten rikkominen tai, jos kyseessä on EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaa- ja yhteistyösopimus, sen arvioimiseksi, mitkä tiedot ovat merkityksellisiä sopimuksen mukaisten tasapainottavien toimenpiteiden soveltamisen kannalta⁶.

Näiden toimintaohjeiden liitteenä on kaksi käytännön opasta valituslomakkeiden

---

⁵ [Access2Markets-yhteydenottolomake \(europa.eu\)](#)

⁶ Valituslomakkeita olisi käytettävä myös EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaa- ja yhteistyösopimukseen sisältyviin tasapuolisia toimintaedellytyksiä koskeviin sitoumuksiin liittyvien valitusten tekemiseen. Kauppaan ja kestävästä kehityksestä liittyvää lomaketta olisi käytettävä valituksiin, jotka koskevat työelämän normeja ja sosiaalisia normeja, ympäristöä ja ilmastoa sekä muita kaupan ja kestävästä kehityksen välineitä. Nämä asiat kuuluvat XI osaston soveltamisalaan: ensimmäisen osaston avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys: kauppaa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaa- ja yhteistyösopimuksessa. Markkinoille pääsyyn liittyvää lomaketta olisi käytettävä muiden tämän osaston soveltamisalaan kuuluvien asioiden osalta, mukaan lukien tiedot, jotka koskevat tasapainottavien toimenpiteiden soveltamista, kilpailupolitiikkaa ja tukien valvontaa, valtion omistamia yrityksiä, yrityksiä, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimettyjä monopoleja sekä verotusta. Edellä mainittuihin työelämän normeja ja sosiaaliorioitteita, ympäristöä ja ilmastoa tai tukien valvontaa koskeviin valituksiin voi sisältyä myös 411 artiklan [Tasapainottaminen] soveltamisen kannalta merkityksellisiä tietoja.

täyttämiseen verkossa saatavilla olevien valituslomakkeiden rakenteen mukaisesti.

6. Luottamuksellisuus

Keskitetty asiointipiste käsittelee kaikkia saatuja tietoja luottamuksellisina eikä julkista valituksen vastaanottamista, sen sisältöä eikä valituksen tekijän nimeä, ellei valituksen tekijä ole itse julkistanut tietoja. EU:n ja jäsenvaltioiden täytäntöönpanotoimien koordinoimiseksi EU:n jäsenvaltioiden viranomaisille jaetaan joitakin anonymisoituja tietoja.

Jos valitus liittyy markkinoille pääsyn esteeseen ja jos keskitetty asiointipiste katsoo, että valituksessa esitettyä asiaa voidaan tosiasiallisesti pitää kaupan esteenä, se julkaisee tätä estettä koskevat tiedot komission [Access2Markets-portaalissa](#). Tiedot sisältävät tärkeimmät esiin tuotua asiaa koskevat tosiseikat (esimerkiksi ilmoitettu päivämäärä, toimiala, maa, kuvaus ja HS-koodit, joihin vaikutukset kohdistuvat), mutta niissä ei mainita, miten este havaittiin tai millaisia taloudellisia vaikutuksia esteellä on ilmoitettu olevan. Tiedot saatetaan säännöllisesti ajan tasalle.

Jos valitus liittyy kauppaan ja kestäväan kehitykseen tai yleiseen tullietuusjärjestelmään ja jos keskitetty asiointipiste katsoo, että esitetty asia voi olla kauppasopimuksen mukaisen kauppaa ja kestäväan kehitystä koskevan velvoitteen rikkominen tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevan asetuksen rikkominen, joka voi johtaa etuuksien peruuttamiseen (kyseisen asetuksen 15 tai 19 artikla), se julkaisee tiedot tästä rikkomuksesta komission kauppaa ja kestäväan kehitystä koskevalla verkkosivustolla selosteessa. Tiedot sisältävät olennaisimmat tosiseikat esiin tuodusta asiasta, mutta niissä ei mainita, miten rikkomus havaittiin. Tiedot saatetaan säännöllisesti ajan tasalle.

Tapauksissa, jotka edellyttävät suurempaa luottamuksellisuutta (esimerkiksi vastatoimia koskevan riskin tapauksessa), keskitetty asiointipiste kehottaa valituksen tekijöitä antamaan tietoja ennakoimistaan olosuhteista tai riskeistä.

7. Valitusten jatkotoimet

Saatuaan valituksen keskitetty asiointipiste kokoaa erikoistuneen käsittelijätiimin. Tähän tiimiin kuuluu keskitetyn asiointipisteen jäseniä ja asiantuntijoita, joilla on maantieteellistä ja alakohtaista kokemusta. Käsittelijätiimin tehtävänä on tehdä valituksesta alustava arviointi. Arvioinnissa keskitytään kahteen keskeiseen osa-alueeseen: toimitettujen tietojen täydellisyys ja toimitettujen todisteiden vahvuus.

Tässä vaiheessa valituksen tekijä saa ilmoituksen valituksen vastaanottamisesta ja yksilöllisen valitusnumeron. Valituksen tekijälle ilmoitetaan käsittelijätiimin perustamisesta, ja sille annetaan yhteyspiste sen tapausta varten.

Valituksen arviointi

Tarkastellessaan valitusta alustavasti käsittelijätiimi voi ottaa tapauksen erityispiirteistä riippuen yhteyttä valituksen tekijään ja pyytää lisätietoja. Käsittelijätiimi voi myös ehdottaa keskustelua valituksen tekijä kanssa, jotta saisi selkeämmän käsityksen esiin nostetuista kysymyksistä.

Kun käsittelijätiimi on kerännyt riittävästi tietoa, se tekee alustavan arviointinsa esille tuodusta asiasta. Tähän kuuluu sen selvittäminen, muodostaako asia kaupan esteen tai aiheuttaako se kauppaa ja kestäväan kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten noudattamiseen liittyviä ongelmia, sekä sopivimpien tapojen määrittäminen

niiden ratkaisemiseksi. Valituksen tekijälle ilmoitetaan alustavan arvioinnin tulos ja uusi yhteyspiste myöhempiä jatkotoimia varten.

Toimet ongelmien ratkaisemiseksi, valituksen tekijälle tiedottaminen ja painopisteiden hallinta

Valituksen tekijälle tiedotetaan valituksen edistymisestä ja sen arvioinnista, mutta on tärkeää ottaa huomioon, että usein on vaikeaa antaa etukäteen ohjeita siitä, miten nopeasti asioita voidaan viedä eteenpäin tai ratkaista.

Tapauksesta riippuen komission vastaus voi vaihdella diplomaattisista keinoista kansainväliseen seurantaan/valvontaan tai viralliseen riitojenratkaisuun (WTO:ssa tai kahdenvälisesti) tai yksipuolisiin toimenpiteisiin. Tämän vuoksi ohjeissa ei ole mahdollista antaa tietoja tällaisten toimien täsmällisistä menettelyvaiheista, koska ne voivat vaihdella tapauskohtaisesti valitun toimintatavan mukaan. Jos menettelyjä koskevia tietoja on saatavilla yksittäisissä tapauksissa (esimerkiksi virallisissa riitojenratkaisutapauksissa), keskitetty asiointipiste jakaa ne asianomaisille sidosryhmille.

Vaikka komissio pyrkii puuttumaan kaikkiin kaupan esteisiin sekä kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten noudattamiseen liittyviin ongelmiin ja ratkaisemaan ne, sen on myös jatkuvasti asetettava prioriteetteja, jotta saavutetaan nopeita tuloksia ja varmistetaan resurssien mahdollisimman tehokas käyttö. Prioriteetit perustuvat kolmeen kriteeriin: 1) ongelman ratkaisemisen todennäköisyys, 2) oikeusperusta ja 3) taloudellinen tai systeeminen vaikutus markkinoille pääsyn esteiden osalta tai kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten rikkomisen vakavuus. Prioriteetit ovat dynaamisia ja niitä tarkistetaan säännöllisesti. Tämän joustavuuden ansiosta komissio voi keskittää resurssit tärkeimpiin tapauksiin, joissa on tietynä ajankohtana paremmat mahdollisuudet päästä myönteiseen ratkaisuun, ja vastata nopeasti ja tehokkaasti olosuhteiden muutoksiin.

Valitukset eivät ole ainoa komission täytäntöönpanotyön lähde.

Komissio seuraa jatkuvasti kolmansien maiden suorittamaa sitoumusten täytäntöönpanoa kaupan esteiden syntymisen estämiseksi ja sen varmistamiseksi, että kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevia sitoumuksia noudatetaan. Niin tehdessään komissio turvautuu EU:n edustustojen verkostoon sekä yhteyksiin EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden kanssa. Kaikki tällä tavoin havaitut esteet tai huolenaiheet syötetään myös keskitetyn asiointipisteen puitteissa luotuun järjestelmään sen varmistamiseksi, että ne otetaan asianmukaisesti huomioon.

Liite 1: Käytännön opas [markkinoille pääsyä koskevan valituslomakkeen täyttämiseen](#)

1 – Valituksen tekijän henkilöllisyys ja yhteystiedot

Tässä kohdassa kerätään tietoja valituksen tekijästä ja siitä, miten keskitetty asiointipiste voi ottaa häneen yhteyttä.

Joidenkin henkilötietojen (kuten nimen, sähköpostiosoitteen, puhelinnumeron ja postiosoitteen) lisäksi valituksen tekijän on tarvittaessa ilmoitettava selkeästi konkreettinen organisaatio tai kansallinen viranomainen, jota hän edustaa (esimerkiksi yrityksen nimi tai EU:n jäsenvaltion tietty ministeriö tai suurlähetystö).

Valituksen tekijää pyydetään myös ilmoittamaan, edustaako hän jotakin seuraavista: EU:n jäsenvaltio, viejä/tuoja/sijoittaja EU:ssa, EU:n tai kansallinen toimialajärjestö EU:ssa tai muu.

Lopuksi valituksen tekijän on ilmoitettava myös EU:n jäsenvaltio(t), jossa hän/organisaatio toimii (esim. EU:n jäsenvaltiot, joissa yritys toimii, tai EU:n toimialajärjestöön kuuluvien yritysten EU:n jäsenvaltiot).

2 – Kaupan estettä koskevat tiedot

Tässä kohdassa valituksen tekijä voi kuvailla estettä, jonka hän on kohdannut tai jonka hän odottaa kohtaavansa, kun se tulee voimaan. Nämä tiedot auttavat keskitettyä asiointipistettä (ja jäsenvaltioiden viranomaisia) näkemään, onko ongelma tunnettu, ja ymmärtämään paremmin esitettyjen asioiden luonnetta.

Valituksen tekijää kehoitetaan ilmoittamaan maa, joka asettaa esteen, selittämään kohtaamansa ongelma ja miten se vaikuttaa hänen liiketoimintaansa.

Valituksen tekijää pyydetään mahdollisuuksien mukaan toimittamaan tietoja ongelman aiheuttaneesta toimenpiteestä: oikeudellinen viittaus, toimenpiteen teksti ja voimaantulopäivä. Jos este johtuu hallintokäytännöstä, myös tämä tieto voidaan ilmoittaa.

Jos valitus koskee lakeja tai asetuksia, jotka eivät ole vielä voimassa, mutta joita ollaan käsittelemässä tai hyväksymässä, valituksen tekijää kehoitetaan jakamaan myös tämä tieto, niin että keskitetty asiointipiste voi pyrkiä estämään tulevat kaupan esteet.

Lopuksi valituslomakkeen tässä kohdassa valituksen tekijää pyydetään luokittelemaan väitetty kaupan este ja sen vaikutusala ennalta määritetyn luettelon perusteella sekä tuotteet tai palvelut, joihin este vaikuttaa, mukaan lukien tavaroiden tullikoodit tai palvelujen EBOPS. Kuvauksen olisi oltava mahdollisimman tarkka eikä siinä pitäisi viitata pelkästään laajoihin tuote- tai palveluluokkiin (paitsi jos väitetty este vaikuttaa kokonaiseen luokkaan). Valituksen tekijän olisi viitattava yksityiskohtaisempiin HS-koodeihin kyseisten tuotteiden määrittämisessä – mahdollisuuksien mukaan vähintään neljällä numerolla.

”Luokka”- ja ”sektori” -kentissä on pudotusvalikot valinnan helpottamiseksi. Mikäli sopivimpaan valintaan liittyy epävarmuutta, valituksen tekijää kehoitetaan pyytämään neuvoa keskitetystä asiointipisteestä (katso asiaa koskevat ohjeet toimintaohjeiden kohdasta ”Valitusta edeltävät toimet”).

3 – Taloudellinen/systeeminen vaikutus

Tässä kohdassa annetut tiedot auttavat keskitettyä asiointipistettä arvioimaan esteen

taloudellisia ja oikeudellisia vaikutuksia valituksen tekijän liiketoimintaan tai muuhun toimintaan sekä saamaan käsityksen siitä, vaikuttaako este muihin saman alan yrityksiin tai asiakkaisiin, jotka ovat riippuvaisia kyseisistä panoksista tai palveluista. Tämä auttaa keskitettyä asiointipistettä myös selvittämään, onko esteellä erityistä vaikutusta pk-yrityksiin. Keskitetty asiointipiste tiedostaa, että valituksen tekijällä ei välttämättä ole täydellisiä tietoja kaikkiin kysymyksiin vastataksaan.

Valituksen tekijää pyydetään erityisesti selittämään esteen taloudellinen vaikutus, kuten vaikutus viennin, tappioiden, tuotannon, myynnin tai esteen noudattamisesta aiheutuvien lisäkustannusten kannalta.

Valituksen tekijää kehoitetaan myös jakamaan joitakin hyödyllisiä tietoja esteen analysointia varten, erityisesti siitä, vaikuttaako se muihin sidosryhmiin, kuten muihin EU:n yrityksiin samoilla tai eri aloilla tai pk-yrityksiin. Kaupan esteen maan kotimaisia tuottajia tai toimittajia koskevalla kysymyksellä pyritään saamaan selville, syrjitäänkö EU:n yrityksiä paikallisiin yrityksiin nähden. Valituksen tekijän on vastattava näihin kysymyksiin ”kyllä”, ”ei” tai ”ei tiedossa”.

Lopuksi valituksen tekijällä on mahdollisuus esittää näkemyksensä siitä, rikkooko kyseinen toimenpide kolmannen maan oikeudellisia velvoitteita, kuten WTO:n sääntöjä tai vapaakauppasopimuksen sääntöjä, mukaan lukien avoimuuden, syrjimättömyyden ja suhteellisuuden kaltaiset periaatteet.

4 – Toimet

Valituslomakkeessa valituksen tekijää pyydetään toimittamaan tiedot siitä, onko se tietoinen siitä, onko jokin EU:n jäsenvaltio / yritys (mukaan lukien valituksen tekijä itse) / toimialajärjestö / muu elin hakenut toimenpiteestä hyvitystä toimenpiteen määränneen maan kansallisten viranomaisten (mukaan lukien kansalliset tuomioistuimet) kautta.

Samoin valituslomakkeessa kysytään, onko valituksen tekijä tietoinen mistään toimesta, joka on peräisin EU:n ulkopuolisen maan viranomaiselta / yritykseltä / toimialajärjestöltä / muulta elimeltä, mukaan lukien esteen asettaneen maan paikalliset yritykset.

Nämä tiedot ovat tärkeitä keskitetylle asiointipisteelle, koska ne tarjoavat lisäymmärrystä, jonka avulla voidaan päättää, miten kolmannen maan toimintaan puututaan tehokkaammin.

Vaikka aiemmat tai suunnitellut toimet eivät ole pakollisia valituksen tekemiseksi keskitettyyn asiointipisteeseen, kaikki tiedot tällaisista toimista ja mahdollisista tuloksista ovat tärkeitä. Näiden tietojen avulla keskitetty asiointipiste pystyy tosiasiasa ymmärtämään, miten kolmannen maan toimintaan puututaan paremmin, ja osoittamaan, että se on tietoinen asian kehityksestä.

Liite 2: Käytännön opas kauppaa ja kestäväää kehitystä / yleistä tullietuusjärjestelmää koskevan valituslomakkeen täyttämiseen

1 – Valituksen tekijän henkilöllisyys

Valituksen tekijän on ilmoitettava selkeästi, onko hän luonnollinen henkilö, EU:n jäsenvaltio vai EU:n yhteisö (esim. yritykset, toimialajärjestöt tai työntekijä-/työnantajajärjestöt) ja annettava olennaiset yhteystiedot.

Jos valituksen tekijä on EU:n yritys, ammattiyhdistys tai toimialajärjestö tai kansalaisjärjestö (riippumatta siitä, onko kyseessä kansallinen vai EU:n järjestö), EU:n sisäinen neuvoo-antava ryhmä tai muu EU:n yhteisö (ks. keskitetyn asiointipisteen toimintaohjeiden 2 kohdan ii alakohdan luokat b–g), sen on valittava vaihtoehto ”yhteisö”. Jos valituksen tekijä on EU:n jäsenvaltio (luokka a), sen on valittava vaihtoehto ”EU:n jäsenvaltio”. Jos valituksen tekijä on luonnollinen henkilö, joka toimii omasta puolestaan tai toisen EU:n kansalaisen tai toisten EU:n kansalaisten puolesta, hänen on valittava vaihtoehto ”Luonnollinen henkilö, joka on jonkin Euroopan unionin (EU) jäsenvaltion kansalainen tai asuu pysyvästi jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa”.

Keskitetty asiointipiste on tietoinen siitä, että EU:hun sijoittautuneet kansalaisjärjestöt tekevät usein yhteistyötä kolmansissa maissa toimivien kansalaisjärjestöjen / luonnollisten henkilöiden kanssa. Jos näin on, keskitetty asiointipiste pyytää valituksen tekijää (valituksen tekijöitä) ilmoittamaan tällaisesta yhteistyöstä ja toimittamaan riittävät asiaa koskevat tiedot. Tietoja käsitellään keskitetyn asiointipisteen toimintaohjeiden 6 kohdassa kuvattuina luottamuksellisina tietoina.

2 – Kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten rikkomista koskevien tosiseikkojen kuvaus

Valituslomakkeen tässä kohdassa kysytään tietoja väitetystä kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten rikkomisesta ja oikeusperustasta. Näin saadaan tietoa keskitetyn asiointipisteen alustavaa analyysiä varten, jotta ongelma ja kansainvälisten sopimusten mahdolliset rikkomiset voidaan määrittää paremmin.

Keskitetty asiointipiste käsittelee lainsäädännön rikkomista ja hallintokäytäntöjä koskevia valituksia tasavertaisesti. Tätä kohtaa täytettäessä on kuitenkin tärkeää muistaa, että käytännöistä pikemmin kuin lainsäädännöstä johtuvat rikkomukset voivat olla vaikeampia käsitellä, koska niitä voi olla vaikeampi todistaa.

Tältä osin keskitetty asiointipiste toteaa, että kauppaa ja kestäväää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten rikkomiset voivat yleensä johtua seuraavista:

- kansainvälisten yleissopimusten velvoitteiden noudattamatta jättäminen tai kansainvälisten yleissopimusten saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöä tai ratifioinnin laiminlyönti
- sellaisen kansallisen lainsäädännön hyväksyminen, joka rikkoo kansainvälisissä yleissopimuksissa vahvistettuja periaatteita, tai
- käytössä olevien kansallisten toimenpiteiden puutteellinen täytäntöönpano. Valituksen tekijän on esitettävä valituksen tueksi tosiseikat erityisesti tämän perusteella.

Valituslomakkeen tämän kohdan ensimmäisessä kysymyksessä valituksen tekijää

pyydetään määrittämään kantelun oikeusperusta. Tämä tarkoittaa, että valituksen tekijän on ilmoitettava vapaakauppasopimuksissa (kauppaa ja kestävää kehitystä koskevat valitukset) olevat määräykset tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevassa asetuksessa (yleistä tullietuusjärjestelmää koskevat valitukset) olevat säännökset, joita kolmannen maan väitetään rikkoneen.

Seuraavissa tämän kohdan kysymyksissä valituksen tekijää pyydetään määrittämään, mitkä kolmannen maan säännökset tai käytännöt rikkovat ensimmäisessä kysymyksessä määritettyjä määräyksiä tai säännöksiä. Valituksen tekijän on myös selitettävä, miten lainsäädäntö tai käytännöt rikkovat niitä.

Tältä osin kauppaa ja kestävää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevassa valituslomakkeessa erotetaan toisistaan laista ja käytännöstä johtuva rikkomus ja tunnustetaan, että viimeksi mainittu voi olla yhtä vakava kuin ensin mainittu.

Kauppaa ja kestävää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevassa valituslomakkeessa myös pyydetään valituksen tekijää antamaan kuvaus kyseisestä laista tai käytännöstä ja siitä, miten se muodostaa rikkomuksen. Vastatessaan tähän kysymykseen valituksen tekijän on joko toimitettava lainsäädännön teksti tai, jos väitetty rikkomus johtuu hallintokäytännöstä, selitettävä, miten tämä tapahtuu, ja esitettävä tietoja, jotka osoittavat, että kyseinen kolmas maa toteuttaa käytäntöä järjestelmällisesti eikä vain satunnaisesti.

Keskitetty asiointipiste haluaa kiinnittää valituksen tekijän huomion siihen, että kauppaa ja kestävää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien sitoumusten rikkomisen kolmannessa maassa on oltava järjestelmällistä. Tämä tarkoittaa, että rikkomisen ei pitäisi koostua yksittäisestä noudattamatta jättämisen tapauksesta vaan kolmannessa maassa laajalle levinneestä käytännöstä, johon toimivaltaiset viranomaiset eivät puutu asianmukaisesti. Tältä osin käytäntö voidaan katsoa lainsäädännön systeemiseksi virheelliseksi soveltamiseksi sekä sellaisen lain tai asetuksen systeemiseksi soveltamatta jättämiseksi, joka olisi kolmannen maan kauppaa ja kestävää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevan velvoitteen mukainen.

Valituksen tekijä voi myös ilmoittaa tässä kohdassa, mitkä ovat sen käsityksen mukaan väitetyn rikkomisen ilmeiset perimmäiset syyt. Tämä tieto voi olla merkityksellinen väitetyn rikkomuksen tehokkaan torjunnan kannalta.

Tämän kohdan viimeiset kysymykset eroavat toisistaan riippuen siitä väittääkö valituksen tekijä, että on rikottu vapaakauppasopimuksen kauppaa ja kestävää kehitystä koskevaa velvoitetta vai että on rikottu yleistä tullietuusjärjestelmää koskevaa asetusta. Valituksen tekijän on vastattava vain asianomaiseen kysymykseen.

3 – Rikkomuksen vaikutus ja vakavuus

Valituksen tekijän olisi annettava kauppaa ja kestävää kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevissa kysymyksissä perusteltuja tietoja väitetyn rikkomisen vaikutuksista ja vakavuudesta, esimerkiksi ympäristölle tai kauppakumppanin työntekijöille aiheutuneista vahingoista, sekä arvioituista taloudellisista vaikutuksista EU:n toimijoihin, jotka käyvät kauppaa kauppakumppanin kanssa tai investoivat siihen, jos tällaisia tietoja on saatavilla. Tässä kohdassa keskitetty asiointipiste pyrkii hahmottamaan väitetyn rikkomisen laajuuden ja sen, onko se systeemistä kolmannessa maassa.

Valituslomakkeessa valituksen tekijää pyydetään toimittamaan mahdollisimman paljon tietoja rikkomisen vakavuuden arvioimiseksi. Toimitettavien tietojen tyyppi riippuu huomattavasti väitetystä rikkomuksesta. Tietojen olisi kuitenkin oltava riittävän

yksityiskohtaisia, jotta valitusta tukevia tosiseikkoja voidaan arvioida asianmukaisesti.

Tältä osin keskitetty asiointipiste kannustaa sidosryhmiä osallistumaan valitusta edeltävään yhteydenpitoon, jossa keskustellaan muun muassa toimitettavien tietojen laajuudesta ja määritetään keskeiset kysymykset varhaisessa vaiheessa (ks. toimintaohjeet).

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaa ja yhteistyösopimukseen sisältyviin suojelun tason säilyttämistä ja tasapainottamista koskeviin sitoumuksiin liittyvien valitusten osalta (387 ja 391 artikla [Suojelun tason säilyttäminen] ja 411 artikla [Tasapainottaminen], jotka sisältyvät XI osastoon: Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys) olisi annettava taloudellisia lisätietoja samalla tavalla kuin markkinoille pääsyä koskevassa lomakkeessa.

4 – Toimet

Valituslomakkeessa valituksen tekijää pyydetään toimittamaan tiedot siitä, onko hän tietoinen siitä, onko jokin yritys / toimialajärjestö / muu elin hakenut toimenpiteestä hyvitystä toimenpiteen määränneen maan kansallisten viranomaisten (mukaan lukien kansalliset tuomioistuimet) kautta.

Jos on, valituslomakkeissa pyydetään valituksen tekijää selittämään seuraavat seikat:

- i. toteutetun toimen tyyppi
- ii. viranomainen, jonka kautta toimi toteutettiin, ja
- iii. jos toimi on saatettu päätökseen, sen lopputulos.

Kauppaa ja kestävästä kehitystä tai yleistä tullietuusjärjestelmää koskevassa valituslomakkeessa valituksen tekijää pyydetään lisäksi selittämään, miksi se katsoo, että toimen lopputulos on riittämätön rikkomukseen puuttumiseksi, tai miksi se katsoo, että sellaisen lopputuloksen täytöntöönpano (tai tämän laiminlyönti), jolla siihen olisi voinut puuttua, ei ole onnistunut.

Tapauksissa, joissa haettu toimi ei ole onnistunut tai kolmas maa ei ole pannut lopputulosta täytöntöön, vastaus on melko selvä. Jos kolmas maa on toteuttanut suotuisan ratkaisun, mutta siten ettei se poista rikkomusta tehokkaasti, valituksen tekijän on annettava yksityiskohtainen selvitys kolmannen maan toimista.

Vaikka aiemmat tai suunnitellut toimet eivät ole pakollisia valituksen tekemiseksi keskitettyyn asiointipisteeseen, kaikki tiedot tällaisista toimista ja mahdollisista tuloksista ovat tärkeitä. Näiden tietojen avulla keskitetty asiointipiste saa selville, onko joitakin toimia jo toteutettu, ja ne tarjoavat lisäymmärrystä, jonka avulla voidaan päättää, miten kolmannen maan toimintaan puututaan tehokkaammin.

Kansallisten menettelyjen lisäksi keskitetty asiointipiste pyrkii myös saamaan selville, ovatko toimivaltaiset kansainväliset valvontaelimet jo analysoineet tosiseikat, joiden väitetään rikkovan kauppaa ja kestävästä kehitystä tai EU:n yleistä tullietuusjärjestelmää koskevia säännöksiä, ja onko ryhdytty joihinkin toimiin. On tärkeää huomata, että näiden elinten aiemmat toimet eivät ole valituksen tekemisen edellytys, mutta keskitetyssä asiointipisteessä todetaan, että tämä auttaisi merkittävästi tiedonhankintaa.

Tämän vuoksi valituslomakkeessa valituksen tekijää pyydetään toimittamaan yksityiskohtaiset tiedot siitä, miten kansainvälisten yleissopimusten asiaankuuluvat valvontaelimet (esim. Kansainvälinen työjärjestö, Yhdistyneet kansakunnat ja monenväliset ympäristösopimukset) käsittelevät väitettyjä rikkomuksia ja toimivat niiden johdosta.

5 – Ohjeellinen aikataulu kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien valitusten käsittelylle

Keskitetty asiointipiste käsittelee kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevat valitukset seuraavan aikataulun mukaisesti:

- i. se kuittaa valituksen vastaanottamisen 10 työpäivän kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut valituksen
- ii. se ottaa ensimmäisen kerran yhteyttä valituksen tekijään 20 työpäivän kuluessa valituksen vastaanottamisesta ja
- iii. se tekee 120 työpäivän kuluessa valituksen vastaanottamisesta tapausta koskevan ensimmäisen arvioinnin sen selvittämiseksi, vaikuttaako kyseessä olevan kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien sitoumusten rikkominen. Arvioinnissa määritetään myös asianmukaiset jatkotoimet.

Jos valituksen tekijältä tarvitaan lisätietoja, keskitetty asiointipiste voi keskeyttää 120 työpäivän määräajan kulumisen. Näin tehdään myös, jos keskitetty asiointipiste pyytää lisätietoja kansainväliseltä hallitustenväliseltä järjestöltä, jolla on tutkimuksen kannalta merkityksellistä asiantuntemusta. Näissä tapauksissa määräaika alkaa kulua uudelleen, kun valituksen tekijä tai organisaatio on toimittanut täydelliset tiedot.

Määräajan kulumisen voidaan keskeyttää myös silloin, kun keskitetty asiointipiste tarvitsee enemmän aikaa monimutkaisen analyysin tekemiseen tai kun tapauksen tosiseikat ovat muuttuneet (esim. on tullut ilmi tapauksen arviointiin vaikuttavia uusia tietoja). Näissä tilanteissa keskitetty asiointipiste tiedottaa valituksen tekijälle tämän asiaa koskevan aikataulun muutoksista.